

**МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАПОРІЗЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ МЕДИКО-ФАРМАЦЕВТИЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ**

ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ
VII МІЖНАРОДНОЇ
НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
«СОЦІАЛЬНО-ЕТИЧНІ ТА ДЕОНТОЛОГІЧНІ
ПРОБЛЕМИ СУЧАСНОЇ МЕДИЦИНИ»

26-27 ЛЮТОГО 2026 РОКУ

м. Запоріжжя

СЕКЦІЯ 6. ПРОБЛЕМА ТІЛЕСНОСТІ

Голубович І.В., Хмарський В.М.

КУЛЬТУРНІ ПРАКТИКИ ТІЛЕСНОСТІ: ФІЛОСОФСЬКО-АНТРОПОЛОГІЧНІ ВІЗІЇ ІЛЛІ МЕЧНИКОВА..... 161

Овчаренко Л.С., Герасімчук Т.С., Кіріцева О.А.

ПСИХІЧНИЙ СТАН ЯК НЕВІД'ЄМНА СКЛАДОВА У ФОРМУВАННІ ПСИХОСОМАТИЧНИХ РОЗЛАДІВ У ДІТЕЙ В УМОВАХ ВІЙНИ..... 162

Бондарева С.А., Черненко О.Є.

ФІЛОСОФСЬКО-АНТРОПОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ ФІЗИЧНОЇ ТЕРАПІЇ: МІЖ ВІДНОВЛЕННЯМ НОРМИ ТА МЕДИКАЛІЗАЦІЄЮ ТІЛЕСНОСТІ..... 169

Косс А.

БІОТЕХНОЛОГІЧНИЙ ДИЗАЙН ТІЛЕСНОСТІ: ВІД СОЦІАЛЬНОЇ НОРМОВАНOSTI ДО ГЕНЕТИЧНОГО ПОКРАЩЕННЯ В СПОРТІ..... 171

Серіков К.В.

КРИТЕРІЇ ГОСПІТАЛІЗАЦІЇ ХВОРИХ ІЗ ШЕМІЧНИМ МОЗКОВИМ ІНСУЛЬТОМ У ВІДДІЛЕННЯ ІНТЕНСИВНОЇ ТЕРАПІЇ ТА РІШЕННЯ ПРО ОБМЕЖЕННЯ ТА ПРИПИНЕННЯ ЛІКУВАННЯ У ГОСТРІЙ ФАЗІ ЗАХВОРЮВАННЯ..... 174

Таран Р.М.

ВІД КОНТРОЛЮ БОЛЮ ДО УПРАВЛІННЯ РИЗИКАМИ: СУЧАСНА АНЕСТЕЗІОЛОГІЯ В ЕТИЧНОМУ ВИМІРІ..... 176

СЕКЦІЯ 7. ПРОБЛЕМИ МЕДИЧНОЇ ДИСТАНЦІЙНОЇ ОСВІТИ В УМОВАХ ВІЙНИ

Волосовець О.П., Волосовець Т.М.

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ МЕДИЧНОЇ ОСВІТИ..... 178

Алієва О.Г., Таврог М.Л., Попазова О.О., Макєєва Л.В., Громоковська Т.С.

ВПЛИВ ІНФОРМАЦІЙНОГО СЕРЕДОВИЩА НА СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНИЙ СТАН ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ В УМОВАХ ВІЙНИ..... 180

Haidai N.V., Kyrychenko M.M., Deinichenko O.V., Pavliuchenko M.I., Shapoval O.S.

EXPERIENCE IN IMPLEMENTING INNOVATIVE EDUCATIONAL TECHNOLOGIES IN THE PROFESSIONAL TRAINING OF ENGLISH-MEDIUM STUDENTS IN OBSTETRICS AND GYNECOLOGY UNDER MARTIAL LAW AND IN COMPLIANCE WITH EUROPEAN STANDARDS OF HIGHER EDUCATION IN UKRAINE..... 185

Губка В.О., Головка М.Г., Гайдаржі Є.І., Охріменко Г.І.

ПРОБЛЕМИ МЕДИЧНОЇ ДИСТАНЦІЙНОЇ ОСВІТИ В УМОВАХ ВІЙНИ..... 188

Kaliuzhna V.V.

PROBLEMS OF DISTANCE TEACHING OF DERMATOLOGY AND VENEREOLOGY IN HIGHER MEDICAL EDUCATION INSTITUTIONS..... 189

Козиряцька С.А.

ВИРОБЛЕННЯ НАВИЧОК РЕДАГУВАННЯ ФАХОВИХ ТЕКСТІВ У СТУДЕНТІВ МЕДИЧНИХ ЗВО НА ЗАНЯТТЯХ З «УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ (ЗА ПРОФЕСІЙНИМ СПРЯМУВАННЯМ)» ЯК ВАЖЛИВА СКЛАДОВА ФОРМУВАННЯ ЇХ МОВЛЕННСВОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ..... 191

Крупей К.С., Деген А.С., Гуліна О.С.

CHATGPT У МЕДИКО-БІОЛОГІЧНИХ ДИСЦИПЛІНАХ: ТИПОВІ ПОМИЛКИ ПІД ЧАС ГЕНЕРУВАННЯ ІНФОРМАЦІЇ ТА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ КОРИСТУВАЧА..... 192

Лукіна Г.М.

РІЗНОМАНІТНІСТЬ МЕТОДІВ НАВЧАННЯ У СУЧАСНІЙ ВИЩІЙ ШКОЛІ ТА МОЖЛИВОСТІ ЇХ ВИКОРИСТАННЯ ДЛЯ ДИСТАНЦІЙНОЇ ОСВІТИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ..... 194

Моргуницова С.А., Школова О.П., Дмитрієв В.С., Ганошенко Ю.А.

ДОСВІД ВПРОВАДЖЕННЯ КОМПЛЕКСНОЇ ОРГАНІЗАЦІЙНОЇ МОДЕЛІ ПІДГОТОВКИ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ ДО СКЛАДАННЯ ЄДКІ ТА ІНСТРУМЕНТИ ПІДВИЩЕННЯ ЯКОСТІ ОСВІТИ..... 196

невиправдане поєднання синонімів, що породжує плеоназм (був *зачинателем* та *ініціатором* нового методу в хірургії); внутрішньослівна антонімія (антонімія значень багатозначних слів, коли у них розвивається значення, що виключають одне одного, наприклад, *відходити* – одужувати і померти), що може стати причиною лексичних помилок.

Отже, для забезпечення розвитку культури мовлення майбутніх лікарів, що знаходить вияв у дотриманні норм сучасної української літературної мови, чіткості й логічності висловлювання, важливою є систематична й поглиблена робота з фаховими текстами й термінологічними словниками на заняттях з «Української мови (за професійним спрямуванням)», а відтак, вироблення навичок розрізнення типів помилок, які можуть траплятися в текстах, а також навичок роботи зі словниками, особливо термінологічними, умінь застосовувати різні види правок та поглиблення розуміння таких аспектів редагування, як точність слововживання, логічність висловлювання, повтори в тексті (тавтологія та спеціальний прийом), використання іншомовних слів (доречне та надмірне), помилки у використанні синонімів та антонімів.

CHATGPT У МЕДИКО-БІОЛОГІЧНИХ ДИСЦИПЛІНАХ: ТИПОВІ ПОМИЛКИ ПІД ЧАС ГЕНЕРУВАННЯ ІНФОРМАЦІЇ ТА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ КОРИСТУВАЧА

*Крупей Кристина Сергіївна,
к. біол. н., доцент кафедри мікробіології, вірусології та імунології;
Деген Анна Сергіївна,
ст. викладач кафедри мікробіології, вірусології та імунології;
Гуліна Оксана Сергіївна,
асистент кафедри мікробіології, вірусології та імунології,
Запорізький державний медико-фармацевтичний університет*

Мовна модель ChatGPT може слугувати інструментом підтримки навчального процесу студентів і підготовки викладачів, зокрема для структурування інформації, пошуку джерел і попереднього формулювання гіпотез [1, 2; 3, с. 156]. Водночас її використання в освітньому середовищі супроводжується низкою викликів, пов'язаних із дотриманням принципів академічної доброчесності, забезпеченням достовірності навчальної інформації та збереженням пізнавальної самостійності здобувачів освіти [4, с. 325]. У процесі генерування текстів ChatGPT може допускати типові помилки – фактичні, термінологічні, логічні та методологічні, що за відсутності критичної перевірки негативно впливає на якість освітнього процесу. Тому ефективне використання мовної моделі потребує усвідомлення її обмежень, систематичної верифікації згенерованих даних і відповідального ставлення користувача [5, 6]. У цій роботі проаналізовано типові помилки ChatGPT на прикладі генерування інформації з дисципліни «Мікробіологія, вірусологія та імунологія».

Фактичні помилки у відповідях ChatGPT полягають у наданні відомостей, що не відповідають сучасним науковим даним, стандартам або експериментальним результатам, зокрема щодо груп безпеки, властивостей мікроорганізмів, механізмів патогенезу та імунних взаємодій. Їх поява зумовлена тим, що модель генерує відповіді на основі статистичних узагальнень текстових даних, а не безпосереднього аналізу актуальних первинних досліджень, що потребує обов'язкової критичної верифікації з боку користувача. Наприклад, при формулюванні запиту мовної моделі «До якої групи безпеки належить *Coxiella burnetii*?», ChatGPT відповідає «II група», але згідно з «ЄДИНИМ ПЕРЕЛІКОМ біологічних агентів, які становлять або можуть становити небезпеку для здоров'я людини», цей збудник належить до 3-ї групи [7, дод. до п. 13, табл. 1].

Термінологічні помилки у відповідях ChatGPT полягають у некоректному використанні або змішуванні спеціалізованих наукових термінів, зокрема плутанині між рівнями класифікації, суміжними поняттями чи багатозначними аббревіатурами. У мікробіології, вірусології та імунології це призводить до спотворення змісту через неправильне віднесення об'єктів, неточне вживання ключових понять або порушення

контексту. Причиною таких помилок є статистичний характер мовної моделі, що зумовлює необхідність обов'язкової фахової перевірки термінології перед використанням згенерованої інформації. Наприклад, при підготовці до заняття «Генетика мікроорганізмів» й зверненні до ChatGPT у вигляді питання «Що означає абревіатура PAI?», мовна модель відповідає, що це «Platelet Aggregation Inhibitor (PAI) – інгібітор агрегації тромбоцитів (медична/фармакологічна сфера)». Проте в контексті генетики бактерій PAI означає ділянку бактеріальної ДНК, яка містить групу генів, що кодують фактори вірулентності та сприяють їх патогенності (Pathogenicity Island) [8].

Логічні помилки ChatGPT виникають через некоректне встановлення причинно-наслідкових зв'язків або суперечливу аргументацію на основі узагальненої або неповної інформації. У мікробіології, вірусології та імунології це може призводити до хибних висновків щодо механізмів дії мікроорганізмів і патогенезу інфекцій, що потребує критичної перевірки експертом. Наприклад, у відповідь на питання чату GPT «В яких умовах псевдомонади починають захоплювати залізо сидерофорами?», відбувається таке генерування інформації: «Сидерофори *Pseudomonas* синтезуються лише всередині клітин господаря, а в зовнішньому середовищі бактерії не здатні захоплювати залізо». Хоча насправді сидерофори *Pseudomonas* експресуються і функціонують у зовнішньому середовищі для зв'язування заліза, а їхня регуляція всередині клітини залежить від концентрації заліза та сигналів середовища [9].

Методологічні помилки ChatGPT виникають через некоректне застосування методів дослідження, порушення протоколів або хибну інтерпретацію даних, оскільки модель не має власного експериментального досвіду і лише узагальнює наявні тексти. Використання таких відповідей без критичної перевірки може призводити до зниження достовірності наукових або навчальних матеріалів. Наприклад, при формулюванні мовної моделі питання «Яка клінічно значуща концентрація бактерій у сечі при взятті зразка за допомогою пункції сечового міхура, кількісний аналіз?», ChatGPT надає відповідь « 10^5 КУО/мл», тоді як правильна відповідь становить 10^2 КУО/мл [10].

Отже, аналіз показав, що ChatGPT при генеруванні інформації з мікробіології, вірусології та імунології може допускати фактичні, термінологічні, логічні та методологічні помилки, що знижує достовірність матеріалів і створює ризики для навчального процесу студентів та педагогічної практики викладачів. Фактичні помилки пов'язані з неточними даними про властивості мікроорганізмів та механізми патогенезу; термінологічні – з некоректним використанням спеціалізованих понять; логічні – з хибним встановленням причинно-наслідкових зв'язків; методологічні – з порушенням стандартних лабораторних підходів. Ефективне використання ChatGPT можливе лише за умови критичної оцінки результатів і фахової верифікації, що підкреслює необхідність розробки методичних рекомендацій для інтеграції мовних моделей у медико-біологічну освіту та подальшого дослідження їхнього впливу на формування знань і навичок студентів.

Список використаних джерел

1. ChatGPT 3.5. URL: <https://chat.openai.com> (дата звернення: 27.12.2025 р.).
2. Generative Pre-trained Transformer. URL: <https://insights2techinfo.com/generative-pre-trained-transformer/> (дата звернення: 27.12.2025 р.).
3. Дорогий Я. Ю., Дорога-Іванюк О. О., Бердиченко І. О. Використання ChatGpt в освітній діяльності. Забезпечення якості вищої освіти: проблеми та перспективи розвитку (6-7 березня 2024 р.): *збірник матеріалів VII Міжнародної науково-методичної конференції*. 2024. Одеса: ОНЕУ. С. 156-157.
4. Рудніцький Я. Е. Штучний інтелект в освіті: ChatGPT як ключовий інструмент для покращення навчання здобувачів освіти. *Українські студії в європейському контексті*. 2023. № 7. С. 324-327.
5. Педада С. Дослідницька робота ChatGPT: Чи це законно та етично? URL: <https://mindthegraph.com/blog/uk/chatgpt-research-paper> (дата звернення: 28.12.2025 р.).

6. ChatGPT в сфері наукових досліджень: шкода чи користь? *Наука та метрика*. URL: <https://nim.media/articles/chatgpt-v-sferi-naukovikh-doslidzhen-shkoda-chi-korist> (дата звернення: 28.12.2025 р.).

7. Єдиний перелік біологічних агентів, які становлять або можуть становити небезпеку для здоров'я людини: наказ МОЗ України від 22 лютого 2023 р. № 365. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0653-23#Text>

8. PAIDB v2.0. URL: http://www.paidb.re.kr/about_paidb.php (дата звернення: 28.12.2025 р.).

9. Русакова М. Ю., Галкін Б. М., Філіпова Т. О., Івах В. В., Тітлянов О. О. Продукція сидерофорів бактеріями роду *Pseudomonas*. *Мікробіологія і біотехнологія*. 2014. № 4. С. 88-95.

10. Настанова 00233. Аналіз сечі і бактеріальний посів сечі. 2022. URL: <https://guidelines.moz.gov.ua/documents/3121>

ПЕРЕВАГИ ТА ВИКЛИКИ ВИКОРИСТАННЯ ІННОВАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ ТА ДИСТАНЦІЙНОЇ ФОРМИ НАВЧАННЯ У МЕДИЧНІЙ ОСВІТІ УКРАЇНИ НА ТЛІ ВОЄННОГО СТАНУ

*Лукіна Ганна Михайлівна,
викладач кафедри медичної фізики, біофізики та вищої математики,
Запорізький державний медико-фармацевтичний університет*

Актуальність проблеми

Повномасштабна війна стала безпрецедентним викликом для системи вищої освіти України та спричинила необхідність термінового переходу до гнучких моделей навчання. У цих умовах інноваційні технології та дистанційна форма освіти перетворилися з альтернативного формату на стратегічний інструмент забезпечення безперервності професійної підготовки майбутніх лікарів.

Медична освіта має специфіку, пов'язану з поєднанням теоретичної підготовки та обов'язкових практичних навичок. Тому впровадження цифрових технологій в умовах воєнного стану потребує комплексного аналізу як переваг, так і викликів.

Переваги використання інноваційних технологій

1. Забезпечення безперервності освітнього процесу

Однією з ключових переваг дистанційного навчання є можливість збереження освітнього процесу навіть за умов повітряних тривог, евакуації чи тимчасової окупації окремих територій. Використання платформ відеоконференцій, електронних навчальних середовищ, віртуальних симуляторів дозволяє студентам продовжувати навчання незалежно від їхнього місця перебування. Зокрема використання платформи Teams дозволяє ефективно проводити заняття, як у форматі лекцій, так і практичних занять.

2. Гнучкість та індивідуалізація навчання

Інноваційні технології сприяють персоналізації освітнього процесу. Студенти можуть опановувати матеріал у зручному темпі, повторювати складні теми, користуватися записами лекцій та цифровими бібліотеками. Це особливо важливо в умовах психологічного стресу, спричиненого воєнними подіями.

Адаптивні освітні платформи дозволяють враховувати рівень підготовки здобувачів освіти, що підвищує ефективність засвоєння матеріалу та сприяє формуванню професійних компетентностей. [3, с. 95-96]

3. Розширення доступу до міжнародного досвіду

В умовах війни українські заклади вищої медичної освіти активізували співпрацю з іноземними партнерами. Онлайн-курси, вебінари, міжнародні конференції дають можливість студентам і викладачам інтегруватися у світовий освітній простір, переймати сучасні клінічні протоколи та практики доказової медицини. Також це поєднується з офлайн-заходами на території країн-партнерів.